

DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-97.2022.03>

УДК 378-378-057.212(4)

Світлана Подпльота,
доктор філософії в галузі педагогіки,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
Мелітополь, Україна
ORCID ID 0000-0002-5184-9907

ПЕРЕВАГИ СТУДЕНТСЬКОГО ТЬЮТОРСТВА У ПРОВІДНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ*

Пріоритетом освітньої системи закладів вищої освіти є створення додаткових ресурсів для реалізації навчально-виховних програм та умов для оптимального особистісного розвитку майбутніх фахівців, розкриття внутрішнього потенціалу студентів. Одним із способів досягнення поставленої мети є становлення інституту студентського тьюторства.

На основі проведеного аналізу наукових джерел доведено, що відмінною особливістю студентського тьюторства є його спрямованість на створення умов, що сприяють професійному розвитку та саморозвитку, соціалізації та самореалізації студентів, залучення до суспільно корисної діяльності.

Розкрито актуальні завдання студентської тьюторської діяльності в сучасних умовах, уточнено сутність понять «тьютор», «студентське тьюторство», визначено його основні функції.

Досліджено академічні та неакадемічні переваги студентського тьюторства. Розглянуто напрямки діяльності студентів-тьюторів, наводяться конкретні приклади щодо реалізації програм студентського тьюторського супроводу у різних країнах. Доведено, що студентське тьюторство допомагає здобувачам освіти у межах партнерської діяльності взаємодіяти один з одним, ділитися своїми ідеями та творчими здобутками.

Ключові слова: заклади вищої освіти, студент-тьютор, тьютор, тьюторант, тьюторство, студентське тьюторство, тьюторські практики, тьюторіал.

Постановка проблеми. Сучасний рівень соціально-економічного та інформаційного розвитку суспільства вимагає багаторівневої, різнобічної

---

*Дослідження виконано за підтримки Цукунфт Коледжу (Університет Констанца) за фінансування Стратегії досконалості федерального та земельних урядів Німеччини. Отримано подяку.

підготовки випускника закладу вищої освіти, що дозволить йому у подальшій роботі приймати самостійні відповідальні рішення, активно адаптуватись до змін у всіх сферах життєдіяльності. Наразі виникла потреба переходу до нових освітніх стратегій, які дозволяють студентам будувати ефективніший власний шлях розвитку. Особливу увагу привертає студентське тьюторство, яке активно впроваджується у багатьох закладах вищої освіти світу.

Тьюторство як педагогічна практика з'явилося у XII столітті в класичних англійських університетах: Оксфорді та, трохи пізніше, Кембриджі. В історичному розвитку тьютор розглядався не як викладач у звичному значенні слова, а як наставник, який допомагає студенту розвивати здатність мислити, виробляти вміння відбирати та критично аналізувати факти. Будучи проміжною ланкою між студентами та викладачами, що ведуть лекційні та семінарські заняття, тьютор тримає у полі зору успішність та формування особистості студента. До обов'язків тьютора входить контроль за успішністю студентів, їх ставленням до навчання, формуванням у них навичок пізнавальної діяльності. Тьютор допомагає скласти індивідуальний план занять та вносить до нього корективи.

Зобов'язання України щодо виконання Болонських угод передбачають таку перебудову освіти, у якій ключову позицію займатиме студент-тьютор. Студентське тьюторство необхідне як ресурс у створенні інноваційних освітніх середовищ, процесів, програм, проєктів для якісної освіти упродовж життя. Студент-тьютор стає затребуваним в Україні як професіонал, посередник, що вміє допомогти розібратися суб'єкту інноваційної діяльності у всій різноманітності в період насичення ринку інноваціями. Задля системного інтегрування студентського тьюторства у освітній процес закладів вищої освіти як форми викладання, що доповнює звичний формат навчання, доцільно розглянути позитивний досвід провідних закладів вищої освіти.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз досліджень зарубіжних учених [7; 15; 17; 19; 20; 23], а також нормативних документів

(освітні акти, положення, програми закладів освіти, керівництва до роботи тьюторів та ін.) дозволяє дійти висновку про те, що тьюторська система навчання в багатьох країнах на сучасному етапі проникає в освіту різного рівня (університетська, професійна, дистанційна, шкільна та домашня освіта), перетворюючись на різні форми та види. Аналізуючи студентське тьюторство як засіб підвищення якості освіти, не можна не погодитися з багатьма вченими, які зазначають, що академічні досягнення здобувачів освіти значно покращуються з використанням тьюторської системи навчання. Так, Д. Робінсон, Дж. Шофілд та К. Стірс-Вентзелл зазначають, що «ранні огляди та метааналіз програм студентського тьюторства були відзначені різноманітними позитивними академічними та соціально-емоційними результатами для тьюторів, а також тьюторантів» [20, с. 328]. Д. Міллер, К. Топпінг та А. Фурстон довели, що студентське тьюторство покращило знання з різних предметів у закладах освіти [17, с. 418]. Існують дослідження [6; 22; 25], які виявили, що студентське тьюторство є ефективною стратегією втручання для покращення навчальних досягнень учнів з антисоціальною поведінкою та успішно використовується з метою морального виховання у закладах освіти різного рівня. Кількість досліджень, присвячених темі студентського тьюторства, як ефективної методології передового досвіду, продовжує зростати, а докази стають переконливішими [14]. Усі вони доводять цінність таких програм як для тьюторів, так і для тьюторантів.

Однак, не дивлячись на значну кількість публікацій, проблема студентського тьюторства у провідних закладах вищої освіти залишається актуальною.

Мета статті – на основі дослідження програм студентського тьюторського у різних країнах та в Україні уточнити сутність понять «тьютор», «студентське тьюторство» та висвітлити його основні функції.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі поняттю «тьютор» надаються різні значення, що відображають консультаційні, організаційні, методичні функції наставника у роботі зі студентами з метою побудови індивідуальної освітньої траєкторії особистісно-професійного розвитку. Тьютор – наставник, який допомагає студенту оптимально побудувати освітній процес. Особливістю тьюторської діяльності є те, що тьютор працює з кожним студентом індивідуально, орієнтуючись на його інтерес, можливості та здібності.

Студентське тьюторство є одним із сучасних напрямків традиційного тьюторства, яке широко використовується у закладах освіти. Студентське тьюторство – надзвичайно потужний спосіб покращення академічного, соціального та поведінкового функціонування здобувачів освіти, який виходить за рамки типового навчання під керівництвом викладача [10, с. 202]. Студентське тьюторство – це комплекс заходів щодо взаємодії студентів-однолітків або студентів старших курсів зі студентами молодших курсів з метою підвищення якості освітнього процесу, активізації самовиховання та самовдосконалення студентів, розвитку студентської відповідальності та ініціативи. Індивідуальний підхід є основою тьюторського супроводу студентів.

К. Топпінг визначає студентське тьюторство як «взаємодію студентів, які не є професіоналами, з метою допомоги один одному у навчанні» [23, с. 6]. У зв'язку з тим, що студент-тьютор сприймається як «рівний», порада та допомога, що надаються таким тьюторами, можуть бути сприйняті з більшою готовністю і бажанням, ніж аналогічна допомога викладача. Відсутність оцінювання з боку студента-тьютора позитивно впливає на швидкість і якість одержуваних знань у підопічних. Навчання студентів-тьюторів може проводитися за допомогою спеціальних програм, за рахунок безпосереднього включення в тьюторську роботу або в якості супроводу і спостереження за роботою досвідчених тьюторів.

Практика навчання студентів іншими студентами має багату історію [20, с. 328]. Спочатку модель студентського тьюторства вважалася лінійним переходом знань від вчителя до тьютора, а потім від тьютора до тьюторанта. Однак пізніше цю модель було змінено, коли педагоги зрозуміли, що відносини в середовищі студентського тьюторства значно відрізняються від взаємодії між викладачем та студентом [23].

Перші опубліковані звіти про те, як студенти навчають студентів у ситуаціях, спланованих і керованих їхніми професорами, почали з'являтися в 1960-х роках [8]. У той час розвинулося декілька моделей студентського тьюторства, включаючи дискусійні групи, навчальні групи студентів, консультування студентів тощо. Використання студентського тьюторства у закладах вищої освіти набуло широкого поширення в усьому світі, оскільки університети продовжують шукати шляхи підвищення якості своїх послуг для освіти студентів.

Визначення ролі студентського тьюторства є дуже складним завданням. У традиційних освітніх закладах студенти-тьютори не здійснюють контроль за навчальним планом або використаними матеріалами. Студенти-тьютори не мають професійної кваліфікації, тому вони не мають права оцінювати один одного. Е. Кемпбел доводить, що тьютори не мають боятися відмовитися від контролюючої ролі, адже студенти можуть самостійно успішно вести невеликі групові заняття, які призводять до «більшої незалежності студентів, залучення та взаємодії» [2, с. 58]. Студенти-тьютори легше встановлюють комунікативний контакт з підопічними. Дослідження Дж. Хайтона в університеті на північному заході Англії [12] доводить ефективність «тьюторіалу без тьютора», коли студенти виконували роль тьюторів для першокурсників. Т. Хокінс стверджував, що саме соціальний вимір рівноправного навчання, «розподіл у роботі системи між двома друзями, які довіряють один одному» дозволяє досягати поставлених завдань [11, с. 29]. Щоб стати тьютором, студенти проходять складну процедуру відбору та

навчання. Студенти-тьютори «отримують додаткові матеріали, які допомагають поліпшити навчання та сприяють особистому й інтелектуальному розвитку» [5, с. 4].

Дослідження ролі студентського тьюторства у закладах освіти показують, що воно надає різноманітні переваги як для тьюторів так і для тьюторантів. Деякі з цих переваг включають покращення досягнень у навчанні та ставлення до предметів, що вивчаються; адаптація студентів-першокурсників до навчання; підвищення самооцінки та позитивних соціальних та емоційних навичок [17; 19]. Розглянемо їх більш детально.

Академічний напрям студентського тьюторства передбачає роботу з усіма категоріями студентів різних курсів як з високою, так і з низькою успішністю. Даний вид тьюторства особливо актуальний для студентів, які потребують допомоги в навчальному процесі. Часто студентам не достатньо знань, які вони отримують в умовах аудиторної роботи для успішного складання іспитів. Академічне тьюторство сприяє підвищенню успішності студентів у навчальній та професійній діяльності. Тьютори, які займаються академічним напрямом, – це успішні студенти, захоплені навчанням, які беруть активну участь у студентському та науковому житті, самі є прикладом студента-старшокурсника, захопленого наукою та професією. Основними їх особистісними якостями є комунікативність і толерантність: вміння слухати співрозмовника, розуміти іншу думку, будувати діалог, вміння працювати у групі тощо. Студентське тьюторство надає додаткову можливість використовувати наявні можливості, спираючись на досвід іншого, і зробити: «найкраще використання доступних ресурсів шляхом доступу до знань, якими володіє наставник» [21, с. 90].

Найбільш помітні переваги, представлені у дослідженнях студентського тьюторства, – це академічні успіхи. У статті «Вивчення прикладу програми студентського тьюторства у закладі вищої освіти» Ч. Чинг та Л. Чанг-Чен («A case study of peer tutoring program in higher education») [3] представлено проєкт

студентського тьюторства «Teaching Excellence», який був успішно реалізований для студентів Національного університету Формози (Тайвань). Результати проєкту демонструють, що програма студентського тьюторства була успішною щодо академічних досягнень, підвищення мотивації та поліпшення стосунків у студентському колективі. П. Коен, Дж. Кулік і Ч. Кулік здійснили мета-аналіз студентського тьюторства й продемонстрували помірно сприятливий вплив на досягнення студентів і менший, але значний вплив на їхнє ставлення до навчання [4].

Т. Холл та А. Стегіла виявили значний вплив студентів-тьюторів на академічні результати підопічних та на ставлення до предмета [9]. Взаємодія між студентом-тьютором та підопічними базувалась на дискусіях. Тьюторанти, як правило, зосереджувалися на покращення результатів навчання, тоді як студентів-тьюторів більше хвилювали комунікативні здібності та міжособистісні стосунки.

П. Коен, Дж. Кулік та К. Кулік, досліджуючи роль тьюторства серед однолітків, виявили, що успішність на екзаменах була кращою у тих, хто відвідували тьюторіали [4, с. 240]. Подібні результати показало дослідження Д. Робінсон, Дж. Шофілд та К. Стірс-Венцелл та К. Топпінг [20; 23].

Незважаючи на ряд досліджень, що підтверджують позитивний академічний ефект від студентського тьюторства, залишається певне питання щодо того, чи дає воно подібні позитивні результати завжди. Д. Оллсопп [1] вивчав використання студентського тьюторства з предметів, які вимагають застосування навичок критичного мислення. Учений не виявив великої різниці у знаннях студентів у групах, де працювали тьютори, та контрольною групою, яка використовувала традиційний спосіб навчання. Іншими словами, дослідження показало, що тьюторство за своїми ефектами схоже на просту індивідуальну роботу на уроках. Тим не менше, Д. Оллсопп стверджував, що студентське тьюторство показало потенціал бути більш ефективним, ніж традиційна практика.

У цілому, дослідження студентського тьюторства дають підстави стверджувати, що воно має неабиякі академічні переваги для усіх студентів. Багато з цих досліджень відрізнялися за своїм предметом, групою учасників, віковим рівнем, процедурою, але всі вони дали подібні результати, які підтверджують переваги використання студентського тьюторства.

Здобуття освіти у закладі вищої освіти передбачає не лише набуття професійних знань, а й оволодіння навичками соціально-психологічних відносин. Вступаючи до університету, студенти потрапляють у зовсім новий та незвичний для них світ. І їх адаптації у новому середовищі слід приділяти особливу увагу. Відомо, що найбільше відрахувань у будь-якому закладі вищої освіти припадає на перший рік навчання. Причини у всіх відрахованих різні – сумніви щодо правильності обраної спеціальності, нові умови проживання, елементарна неорганізованість. Крім того мають вплив відмінності у підходах до навчання: у закладі середньої освіти чітка поурочна система контролю знань, а у закладі вищої освіти, навпаки, студентам надається багато свободи, змінюються методи та форми навчання. Першокурсники також стикаються з проблемами, що виникають внаслідок кардинальних змін у їхньому житті: нове місце навчання, новий ритм життя, нові вимоги, нове соціальне оточення і т. п., які стартують одночасно із початком навчального року.

Однією з найбільш актуальних завдань, що стоять перед тьюторами, є допомога в адаптації студента до навчання. Це складний, тривалий, а часом болісний процес. Супровід адаптації до навчання в університеті може трактуватись як допомога студенту у формуванні орієнтаційного поля розвитку, прийняття відповідальності за свої дії.

Тьютори надають допомогу студентам, які зазнають труднощів у навчальній та соціальній діяльності. Їм простіше налагодити контакт та неформальне спілкування через невелику різницю у віці та однаковий соціальний статус. Час спілкування в процесі надання допомоги не обмежений перебуванням в університеті і може здійснюватися за місцем проживання,

наприклад у гуртожитку, а також через спілкування в соціальних мережах та за допомогою онлайн-консультування. Період адаптації першокурсників до процесу навчання в університеті є одним із найважливіших у розвитку та становленні особистості студента. У цьому процесі важливо дати правильну орієнтацію у системі соціальних відносин. Подібна орієнтація надовго визначає соціальний статус студента, вектор його розвитку. У процесі адаптації за безпосередньої участі тьюторів відбувається найважливіша подія: формується соціально-психологічна спільність студентського колективу.

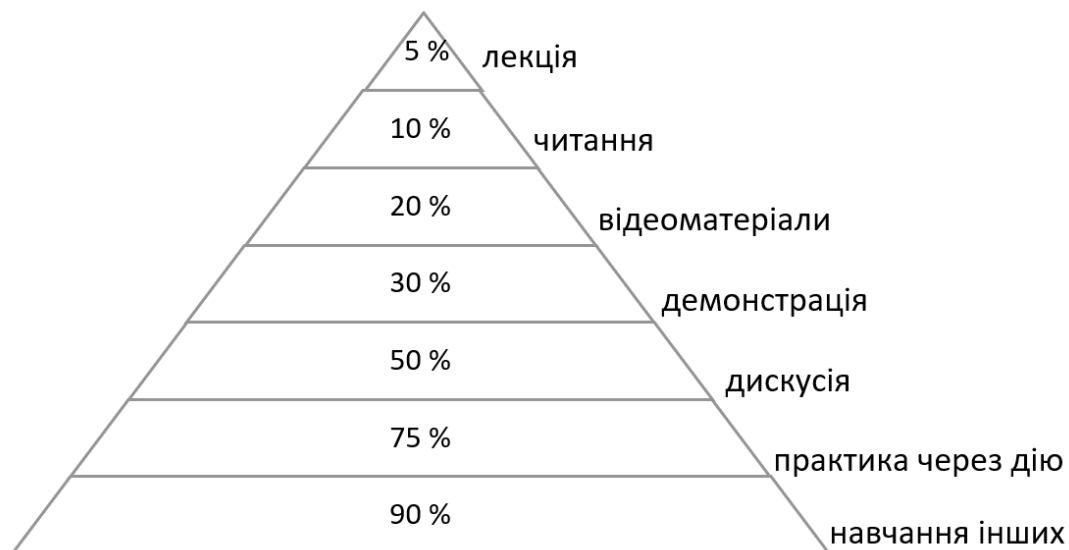
Дослідження показують, що найбільш вразливими у багатьох відношеннях є студенти першого курсу. Тому перший семестр визначається як максимально значущий та відповідальний. Виходячи з досвіду багаторічних спостережень, без особливого контролю та уваги, стихійно, навички самоконтролю, організованості, відповідальності формуються лише до кінця другого року навчання. Початковий період навчання у закладі вищої освіти пов'язаний із соціальними змінами, переглядом набутих стереотипів, стресовими ситуаціями, високою тривожністю та внутрішньою напругою. В основі адаптації особистості лежать протиріччя між новими вимогами та готовністю особистості до них на основі попереднього досвіду. Психологічна адаптація постає як зміна, перебудова психіки під впливом нових факторів середовища.

Х. Боу-Шутер, Ф. Фернандес-Мартін і М. Ервас-Торресу у статті «Програма студентського тьюторства, заснована на доказах, для покращення успішності студентів в університеті («Evidence-based peer-tutoring program to improve students' performance at the university») доводять ефективність використання студентського тьюторства у закладах вищої освіти. Результати, отримані в ході їх дослідження, підтверджують той факт, що програми студентського тьюторства – це «ефективне та стійке рішення проблем продуктивності вищої освіти, особливо тих, які стосуються студентів-першокурсників» [13, с. 2199-2200]. Автори довели його вплив на покращення

пристосування та адаптацію студентів до університетського життя, запобігання проблемі відрахування.

Оскільки тьюторська діяльність по суті є педагогічною діяльністю, студенти-тьютори під час роботи розвивають свої комунікативні, організаторські та творчі здібності, удосконалюють професійні педагогічні навички. Цей досвід педагогічної роботи позитивно позначається на становленні самих тьюторів як професіоналів, дає можливість спробувати свої сили як викладача. Крім того, престижність та високий соціальний статус студента-тьютора, у порівнянні з іншими студентами, посилює їх прагнення бути взірцем для наслідування, сприяє особистісному зростанню, самовдосконаленню, самовихованню, саморозвитку та самодисципліні. П. Коен, Дж. Кулік та К. Кулік, стверджують, що «студенти, які виконували обов'язки тьюторів, мали кращі результати, ніж інші студенти на іспитах» [4, с. 242].

Коли студенти навчають інших, їх глибина знань та кругозір значно розширюються. Американський педагог Е. Дейл розробив «Конус досвіду», також відомий як «Піраміда навчання» (рис. 1). Учений припускає, що більшість студентів пам'ятають лише 5 % того, що вони навчилися на лекціях, але зберігають майже 90 % того, що вони навчилися, навчаючи інших. Середні показники (ключ до вимірювання ефективності навчання) покращуються з більшою кількістю взаємодії та обговорень.

Рис. 1. «Піраміда навчання» Е. Дейла

Студентське тьюторство покращує не тільки академічні досягнення як тьюторів, так і тьюторантів, а й поліпшує поведінку та формує позитивне ставлення до навчання [20]. Студентське тьюторство також може принести користь студентам у соціальному плані та емоційному стані [19, с. 452], викликає почуття приналежності та соціального прийняття [20], а також підвищує самооцінку та почуття власної цінності [17]. К. Ван та Ц. Гао виявили, що завдяки тьюторіалам, студенти отримують більше мотивації, «емпатію та ідентифікацію проблем» [24, с. 197]. С. Сапата довела, що впровадження студентського тьюторства надає можливість навчатися та вдосконалювати навички викладання («найкращий спосіб вчитися – це навчати»), а дружнє середовище підвищує рівень впевненості в собі та почуття причетності до студентського колективу, тим самим зменшуючи страх та рівень тривоги [26].

А. О'Донелл у статті «Когнітивний погляд на студентське тьюторство» («Cognitive perspective on peer tutoring») розглянув багато причин, чому освітяни віддають перевагу студентському тьюторству. Учений довів, що здобувачі освіти менш схильні до поведінки, яка є руйнівною або проблемною. Студентське тьюторство надає здобувачам цінні можливості для практики

своїх соціальних навичок у структурованому середовищі, створює сприятливі умови підвищення їх активності та соціальної відповідальності. А викладач, у свою чергу, має змогу безпосередньо контролювати таку соціальну взаємодію [18].

С. Міллер, П. Міллер, Д. Арментраут та Дж. Фланаган вважають студентське тьюторство «економічно доцільним та ефективним для людей з обмеженими можливостями, яке може принести користь як тьютору, так і підопічному, мотивуючи їх до навчання» [16]. Учені довели, що студентське тьюторство корисне для студентів з усіма видами особливих потреб. Дж. Уебі, К. Фальк, С. Бартн-Етвуд, К. Лоун, і К. Кулі довели, що студентське тьюторство допомагає студентам з синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю та поведінковими розладами [25].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Індивідуалізація навчання є одним із пріоритетних напрямів у сфері освіти. Ключовим інструментом для вирішення цього завдання є організація тьюторського супроводу студентів у закладах вищої освіти. Студентське тьюторство сприймається як ресурс індивідуального особистісного розвитку всіх суб'єктів освітнього процесу. Під терміном «студентське тьюторство» розуміємо допомогу одного студента іншому студенту або групі студентів адаптуватися до процесу навчання у закладі вищої освіти, поглиблювати знання, уміння та навички. Пріоритетними напрямками діяльності тьюторів є: адаптаційна діяльність та формування студентської корпоративної культури, освітня діяльність та розвиток сталого інтересу до обраної професії.

Наведені вище результати досліджень провідних учених світу свідчать про високий рівень ефективності студентського тьюторства і переконують у перевагах використання цієї системи у порівнянні з традиційними методами навчання. Тьюторський супровід забезпечує ефективні умови для розвитку соціально активної, відповідальної, самостійної, творчої, ініціативної особистості. Крім того, така взаємодія учасників освітнього процесу сприяє

успішній соціалізації студентів. Студентське тьюторство дає позитивні академічні та соціальні й емоційні переваги як для студентів, так і для їх тьюторів. Студенти встановлюють зв'язки з однолітками, які ніколи не були б створені поза тьюторіалами. Крім того, основною метою тьюторських практик є виховання особистості з високим рівнем культури. Основний зміст виховного процесу проявляється в залученні студентів до системи гуманістичних цінностей, вироблення у них морально-естетичних ідеалів, привчання до моральної оцінки своїх дій, а також в навчання правильному вибору способів поведінки в складних життєвих ситуаціях. Педагогічна майстерність студента-тьютора, вміння переконувати, цілеспрямована робота з морального виховання студентів, розуміння важливості та відповідальності своєї роботи – запорука успішного навчання та виховання студентської молоді.

Однак, не кожен відповідальний і комунікабельний студент володіє педагогічними навичками і стане успішним тьютором, тому викладачі повинні контролювати роботу студентів-тьюторів, виявляти здатність до педагогічної роботи. У результаті кожен факультет закладу вищої освіти може сформувати свою команду професійних тьюторів, які мають необхідні знання, уміння та навички, пройшли спеціальну тьюторську підготовку та будуть допомагати іншим студентам в побудові індивідуальних освітніх траєкторій.

Здійснене дослідження не вичерпує усіх аспектів цієї проблеми. Подальшого вивчення потребують: дидактичні засади підготовки студентів-тьюторів в університетах провідних країн світу; теоретичні засади багатоваріантності освітніх програм у підготовці студентів-тьюторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Allsopp, D. H. (1997). Using classwide peer tutoring to teach beginning algebra problem-solving skills in heterogeneous classrooms. *Remedial and Special Education*. 18. 367–379. doi: 10.1177/074193259701800606
2. Campbell, E. (2015). Students as facilitators: an evaluation of student-led group work. *Practitioner Research in Higher Education Journal*. № 9(1). 52–58.

3. Ching, Ch., Chang-Chen, L. (2011). A case study of peer tutoring program in higher education. *Research in Higher Education Journal*. 11(2). 16–34. URL:<http://www.aabri.com/manuscripts/11757.pdf>
4. Cohen, P. A., Kulik, J. A., Kulik, C.L.C. (1982). Educational Outcomes of Tutoring: A Meta-analysis of Findings. *American Educational Research Journal*. 19(2). 237–248. doi:10.3102/00028312019002237.
5. Falchikov, N. (2001). *Learning Together: Peer Tutoring in Higher Education*. Routledge : Psychology Press, 336 p.
6. Franca, V. M., Kerr, M. M., Reitz, A. L., Lambert, D. (1990). Peer tutoring among behaviorally disordered students: Academic and social benefits to tutor and tutee. *Education and Treatment of Children*. 13. 109–128.
7. Fuchs, L. S., Fuchs, D., Kazdan, S. (1999). Effects of peer assisted learning strategies on high school students with serious reading problems. *Remedial and Special Education*. 20. 309–318.
8. Goldschmid, B., Goldschmid, M. (1976). Peer teaching in higher education: A Review. *Higher Education*. 5(1). 9–33.
9. Hall, T., Stegila, A. Peer Mediated Instruction and Intervention. 2003. URL: <https://studylib.net/doc/7505644/peer-mediated-instruction-and-intervention-pmii->
10. Hammond, J., Bithell, C., Jones, L., Bidgood, P. (2010). A first year experience of student-directed peer-assisted learning. *Active Learning in Higher Education*. 20. 201–212. doi: 10.1177/1469787410379683
11. Hawkins, T. (1982). *Intimacy and audience: the relationship between revision and the social dimension of peer tutoring*. Tutoring writing : a sourcebook for writing labs. Glenview, Illinois : Scott, Foresman & Company, 27–31.
12. Hayton, J. W. (2019). Helping them to help themselves? An evaluation of student-led tutorials in a higher education setting. *Journal of Further and Higher Education*. № 43(1). 12–29.
13. José, L. Arco-Tirado, Francisco, D. Fernández-Martín, Miriam, Hervás-Torres. (2020). Evidence-based peer-tutoring program to improve students' performance at the university, *Studies in Higher Education*. 45(11). 2190-2202. doi:10.1080/03075079.2019.1597038
14. Lassegard, J. P. (2008). The effects of peer tutoring between domestic and international students: the tutor system at Japanese universities. *Higher Education Research & Development*. 27(4). 357–369
15. Maheady, L., Sacca, M. K., Harper, G. F. (1987). Classwide student tutoring teams: the effects of peer mediated instruction on the academic performance of secondary mainstreamed students. *Journal of Special Education*. 21. 107–121. doi:10.1177/002246698702100309.
16. Miller, D., Topping, K., Thurston, A. (2010). Peer tutoring in reading: The effects of role and organization on two dimensions of self-esteem. *British Journal of Educational Psychology*. 80, 417–433. doi:10.1348/000709909X481652.

17. Miller, S. R., Miller, P. F., Armentrout, J. A., Flannagan, J. W. (1995). Cross-age peer tutoring: A strategy for promoting self-determination in students with severe emotional disabilities/ behavior disorders. *Preventing School Failure*. 39(4). 32–37
18. O. Donnell, A. M. (1999). *Cognitive perspective on peer tutoring*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
19. Okilwa, N. S. A., Shelby L. (2010). The effects of peer tutoring on academic performance of students with disabilities in grades 6 through 12: a synthesis of literature. *Remedial and Special Education*. 31. 450–463. doi:10.1177/0741932509355991.
20. Robinson, D. R., Schofield, J. W., Steers-Wentzell, K. L. (2005). Peer and cross-age tutoring in math: outcomes and their design implications. *Educational Psychology Review*. 17. 327–363. doi: 10.1007/s10648-005-81372.
21. Snowden, M., Hardy, T. (2013). Peer mentorship and positive effects on student mentor and mentee retention and academic success. *Widening Participation and Life-Long Learning*. 14. 76–92.
22. Spencer, V. G., Scruggs, T. E., Mastropieri, M. A. (2003). Content area learning in middle school social studies classrooms and students with emotional behavioral disorders a comparison of strategies. *Behavioral Disorder*. 28. 77–93.
23. Topping, K. J. (1996). The effectiveness of peer tutoring in further and higher education: a typology and review of the literature. *Higher Education*. 32. 321–345.
24. Wang, C., Gao, J. (2021). Peer Teaching as an Effective Method: A Case Study at ST University in China. *Journal of Higher Education Theory and Practice*. 21(6). doi:10.33423/jhetp.v21i6.4386.
25. Wehby, J. H., Falk, K. B., Bartn-Atwood, S., Lone, K. L., Cooley, C. (2003). The impact of comprehensive reading instruction on the academic and social behavior of students with emotional behavioral disorder. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*. 11. 225–238.
26. Zapata, S. (2020). Perceptions of Peer Tutoring at a University in Chile. *Magis. Revista Internacional de Investigación en Educación*. 12(25). 21–38.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2022

Svitlana Podplota. Advantages of Peer-tutoring in Leading Institutions of Higher Education*

The priority of the educational system of higher education institutions is the creation of additional resources for the implementation of educational programs and conditions for optimal personal development of future specialists, revealing the inner potential of students. One of the ways to achieve the goal is to establish a peer-tutoring institute. Peer-tutors provide assistance to students who experience

---

*This research was kindly supported by the Zukunftskolleg, University of Konstanz with funding from the Excellence Strategy of the German Federal and State Governments.

difficulties in academic and social activities. It is easier for them to establish contact and informal communication due to a small age difference and the same social status. The period of adaptation of first-year students to the process of studying at the university is one of the most important in the development and formation of the student's personality. In this process, peer-tutors give the right orientation in the system of social relations. Such an orientation determines the student's social status for a long time, the vector of his or her development. Since tutoring activity is essentially a pedagogical activity, peer-tutors develop their communication, organizational and creative abilities while working, and improve their professional pedagogical skills. This experience of pedagogical work has a positive effect on the development of the tutors themselves as professionals, gives an opportunity to try their hand as a teacher. Peer-tutoring support provides effective conditions for the development of a socially active, responsible, independent, creative, initiative personality. In addition, such interaction of participants in the educational process contributes to the successful socialization of students. Peer-tutoring has positive academic and social and emotional benefits for both students and their tutors. Students make connections with peers that would never have been made outside of tutorials. The main content of the educational process is manifested in the involvement of students in the system of humanistic values, the development of moral and aesthetic ideals in them, training them to morally evaluate their actions, as well as teaching them the right choice of behavior in difficult life situations.

Key words: *higher education institutions, peer-tutor, tutor, tutee, tutoring, peer-tutoring, tutoring practices, tutorial.*

REFERENCES

1. Allsopp, D. H. (1997). Using classwide peer tutoring to teach beginning algebra problem-solving skills in heterogeneous classrooms. *Remedial and Special Education*. 18. 367–379. DOI: 10.1177/074193259701800606 [in English].
2. Campbell, E. (2015). Students as facilitators: an evaluation of student-led group work. *Practitioner Research in Higher Education Journal*. № 9(1). 52–58
3. Ching, Ch., Chang-Chen, L. (2011). A case study of peer tutoring program in higher education. *Research in Higher Education Journal*. 11(2). 16–34. URL:<http://www.aabri.com/manuscripts/11757.pdf>[in English].
4. Cohen, P. A., Kulik, J. A., Kulik, C.L.C. (1982). Educational Outcomes of Tutoring: A Meta-analysis of Findings. *American Educational Research Journal*. 19(2). 237–248. DOI:10.3102/00028312019002237. [in English].
5. Falchikov, N. (2001). *Learning Together: Peer Tutoring in Higher Education*. Routledge : Psychology Press, 336 p. [in English].
6. Franca, V. M., Kerr, M. M., Reitz, A. L., Lambert, D. (1990). Peer tutoring among behaviorally disordered students: Academic and social benefits to tutor and tutee. *Education and Treatment of Children*. 13. 109–128. [in English].

7. Fuchs, L. S., Fuchs, D., Kazdan, S. (1999). Effects of peer assisted learning strategies on high school students with serious reading problems. *Remedial and Special Education*. 20. 309–318. [in English].
8. Goldschmid, B., Goldschmid, M. (1976). Peer teaching in higher education: A Review. *Higher Education*. 5(1). 9–33. [in English].
9. Hall, T., Stegila, A. Peer Mediated Instruction and Intervention. 2003. URL: <https://studylib.net/doc/7505644/peer-mediated-instruction-and-intervention-pmii>- [in English].
10. Hammond, J., Bithell, C., Jones, L., Bidgood, P. (2010). A first year experience of student-directed peer-assisted learning. *Active Learning in Higher Education*. 20. 201–212. doi: 10.1177/1469787410379683[in English].
11. Hawkins, T. (1982). *Intimacy and audience: the relationship between revision and the social dimension of peer tutoring*. Tutoring writing : a sourcebook for writing labs. Glenview, Illinois : Scott, Foresman & Company, 27–31. [in English].
12. Hayton, J. W. (2019). Helping them to help themselves? An evaluation of student-led tutorials in a higher education setting. *Journal of Further and Higher Education*. № 43(1). 12–29. [in English].
13. José, L. Arco-Tirado, Francisco, D. Fernández-Martín, Miriam, Hervás-Torres. (2020). Evidence-based peer-tutoring program to improve students' performance at the university, *Studies in Higher Education*. 45(11). 2190-2202. doi:10.1080/03075079.2019.1597038 [in English].
14. Lassegard, J. P. (2008). The effects of peer tutoring between domestic and international students: the tutor system at Japanese universities. *Higher Education Research & Development*. 27(4). 357–369. [in English].
15. Maheady, L., Sacca, M. K., Harper, G. F. (1987). Classwide student tutoring teams: the effects of peer mediated instruction on the academic performance of secondary mainstreamed students. *Journal of Special Education*. 21. 107–121. DOI:10.1177/002246698702100309 [in English].
16. Miller, D., Topping, K., Thurston, A. (2010). Peer tutoring in reading: The effects of role and organization on two dimensions of self-esteem. *British Journal of Educational Psychology*. 80, 417–433. DOI:10.1348/000709909X481652. [in English].
17. Miller, S. R., Miller, P. F., Armentrout, J. A., Flannagan, J. W. (1995). Cross-age peer tutoring: A strategy for promoting self-determination in students with severe emotional disabilities/ behavior disorders. *Preventing School Failure*. 39(4). 32–37. [in English].
18. O. Donnell, A. M. (1999). *Cognitive perspective on peer tutoring*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [in English].
19. Okilwa, N. S. A., Shelby L. (2010). The effects of peer tutoring on academic performance of students with disabilities in grades 6 through 12: a synthesis of literature. *Remedial and Special Education*. 31. 450–463. DOI:10.1177/0741932509355991 [in English].

20. Robinson, D. R., Schofield, J. W., Steers-Wentzell, K. L. (2005). Peer and cross-age tutoring in math: outcomes and their design implications. *Educational Psychology Review*. 17. 327–363. doi: 10.1007/s10648-005-81372 [in English].
21. Snowden, M., Hardy, T. (2013). Peer mentorship and positive effects on student mentor and mentee retention and academic success. *Widening Participation and Life-Long Learning*. 14. 76–92. [in English].
22. Spencer, V. G., Scruggs, T. E., Mastropieri, M. A. (2003). Content area learning in middle school social studies classrooms and students with emotional behavioral disorders a comparison of strategies. *Behavioral Disorder*. 28. 77–93. [in English].
23. Topping, K. J. (1996). The effectiveness of peer tutoring in further and higher education: a typology and review of the literature. *Higher Education*. 32. 321–345. [in English].
24. Wang, C., Gao, J. (2021). Peer Teaching as an Effective Method: A Case Study at ST University in China. *Journal of Higher Education Theory and Practice*. 21(6). doi:10.33423/jhetp.v21i6.4386 [in English].
25. Wehby, J. H., Falk, K. B., Bartn-Atwood, S., Lone, K. L., Cooley, C. (2003). The impact of comprehensive reading instruction on the academic and social behavior of students with emotional behavioral disorder. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*. 11. 225–238. [in English].
26. Zapata, S. (2020). Perceptions of Peer Tutoring at a University in Chile. *Magis. Revista Internacional de Investigación en Educación*. 12(25). 21–38. [in English].